

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 23
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 filerl.
Manuscripte nu se înapo-
iază.

Cum s'ar putea asigura viitorul școlii românești din Ungaria.

De Un dascăl din Ardeal.

I.

Sub acest titlu s'a publicat în „Calendarul Ligei Culturale” din București, sub iscălitura: „Un Român din Ardeal”, un articol de mare actualitate, pe care îl publicăm și noi mai jos, rămânând ca să ne facem după aceea observările noastre asupra lui.

„Dela 1907 încoace s'a vorbit mult despre școlile primare ale Românilor din Ardeal și despre primejdia căreia i-au fost expuse prin așa numita lege școlară a lui Apponyi.

Nu erau exagerări în ce s'a vorbit și în ce s'a scris de atunci încoace despre situația și viitorul școlii, căci de fapt legea din chestiune constituie cel mai mare pericol din câte au amenințat vre-odată școala românească din Ardeal.

Grație acestei legi, care nu vrea să ție cont de dezvoltarea firească a populației țării, noi, Românii, am pierdut un număr foarte mare de școli primare. Unele din acestea au încetat cu totul de a mai exista, neputând face față tuturor cerințelor în ce privește edificiul școlar și salariul urcat al învățătorului, altele, primind ajutor dela stat, au ajuns într'o dependență foarte păgubitoare pentru cultura noastră față de organele statului, — și numai un mic număr de școli, pentru care s'au făcut cele mai mari jertfe, ni-au rămas și mai departe în starea de înainte. Astfel, din cele trei mii de școli populare confesionale române, greco-orientale și greco-catolice, câte am avut în 1907 în întreaga Ungarie, vre-o 500 au încetat de a mai funcționa, vre-o mii cinci sute până la două mii au cerut ajutorul statului pentru a se putea susține și mai departe, și numai vre-o patru-cinci sute au rămas și pe viitor susținute numai de bisericile românești.

Cinci sute de sate românești au rămas, așa dar, până acum fără lăcașuri de cultură românească afară de satele cari n'au avut nici mai înainte școală românească și afară de acelea cari n'au nici un fel de școală. Și aceasta dintr'o singură cauză: din lipsa de mijloace materiale. Tot din această cauză aproape două mii de școli românești s'au îmbiat a lua asupra lor jugul greu al duor stăpâni, dintre cari unul plătește fără să aibă și dreptul de a dispune după cum ar fi firesc, iar celălalt poruncește precum dorește și ajunge biruitor în toate de câte ori voiește. Dar nici îmbiindu-se în felul acesta, ele nu și-au putut asigura viața, legea dela 1907 a dispus ca toate școlile cari nu dispun de un local corespunzător din toate punctele de vedere, să-și zidească până la 1910 un local nou, iar pe seama în-

vățătorului să urce salariul dela 600 de cor. la 1000 de coroane plus patru gradații de câte 200 cor. și două de câte 100 de cor. Numai școli bune care pot plăti în felul acesta pe învățător, pot să mai funcționeze! Școlile care nu vor putea asigura singure salariul învățătorului, vor obține ajutor dela stat, în schimbul sacrificării, până la un punct, a independenței lor. Dar tocmai aici se vede tendința perversă a legii: un foarte însemnat număr de școli cari n'au putut asigura salariul învățătorului, au cerut ajutor dela stat; acesta însă nu le-a dat și nu le-dă ajutor, pe motiv că aceste școli nu corespund cerințelor legii.

Cuvintele „nu corespund cerințelor legii” sunt deosebit de elastice. Poate fi o școală cât de corespunzătoare ca local și învățătorul cât de bun pedagog, dacă el e și bun Român, în cele mai multe cazuri nu i-se dă ajutor, sub pretexte ridicole, care, dacă ar fi cunoscute lumii străine, ar face pentru totdeauna Ungaria de rușine. Și, în felul acesta, statul refuză de a da ajutor tuturor acelor școli prin care simte că nu-și poate realiza scopurile de maghiarizare și demoralizare. Astfel un număr considerabil de școli ne-au ajuns într'o situație fără pereche de penibilă: Statul nu suferă ca învățătorii să aibă un salariu mai mic de o mie de coroane, iar, dacă o comună bisericască nu e în stare să plătească această sumă, statul nu-i sare într'ajutor, ci mai bine lasă comuna fără școală.

Dacă nu vom face tot posibilul ca să ajutăm școlile acestea, cari singure nu se pot susține, iar dela stat n'au nici un sprijin, în anul viitor, din trei mii de școli vom rămânea cu vre-o mii cinci sute până la două mii de școli.

În fața acestui iminent dezastru național, care prin proporțiile lui ni-se prezintă ca cel mai mare dezastru al culturii românești din câte ne-au venit vre-odată pe cap, ni-se impune serios întrebarea: cum s'ar putea totuși asigura viitorul școlii românești din Ungaria?

Întrebarea aceasta s'ar putea pune și astfel: Cum s'ar putea câștiga banii necesari pentru asigurarea școlii românești din Ungaria? — căci în definitiv numai de bani e vorba:

Mai întâi: câți bani ar fi necesari pentru a salva, deocamdată, numai acele școli cari singure nu se pot susține și cari nu capătă ajutor dela stat?

În arhidieceza ortodoxă a Transilvaniei din 861 de școli, numai 152 și-au putut asigura din mijloacele proprii existența; 231 de școli au primit ajutor dela stat;

174 sunt închise. În locul celor 69 dintre aceste din urmă, s'au și ridicat școli ungurești. 229 școli, — în afară de cele 231 câte au primit ajutor dela stat, — au cerut ajutorul statului, dar 46 au fost refuzate definitiv, iar 253 își așteaptă încă refuzul.

Din 861 de școli, 179 sunt închise, iar 299 amenințate cu închiderea, dacă nu vom găsi noi mijloacele de salvare.

Situația în celelalte părți ale țării e și mai gravă. Din cele aproape 3000 de școli câte am avut dela 1907, putem afirma că 2000 se luptă cu moartea de care numai banii le pot scăpa. Ca minimum de care are nevoie fiecare din aceste școli, se poate socoti suma de 600 cor. anual, și astfel am avea nevoie aproximativ de un milion de coroane pe an, — deocamdată.

Întrebarea e acum: cum s'ar putea câștiga această sumă de bani, cu ajutorul căreia am putea salva caracterul românesc al culturii noastre din Ungaria?

La alt popor, nu mai mare ca al nostru, o sumă ca aceasta s'ar găsi fără prea mari greutate. Dar chiar și la noi unde până acum s'a găsit numai un Stroescu, nu mai sunt atâția nababi, cari au singuri venituri de milioane într'un singur an? De ce n'ar putea da boierii români venitul lor de câte un an pe altarul culturii românești?

Basarabeanul Stroescu a dat aproape un milion pentru noi; de ce n'ar găsi acest om imitatori între aceia cărora Dumnezeu le-a dat mai mult decât la milioane de Români laolaltă?

Cine l'a împiedecat pe Stroescu să-și poată plasa darurile sale după cum a dorit, și cine l'ar putea împiedeca pe ori cine altul de a face același lucru?

Nu de mult și-a ținut societatea culturală a Maghiarilor din Transilvania „Emke”, congresul ei anual, la Cluj. Din rapoartele publicate am aflat că această societate, care n'are decât 25 de ani de viață, susține din puterile ei nu mai puțin de 268 de școli primare ungurești în Ardeal, — multe din ele în sate curat românești. Așa dar o societate culturală(?), care e numai cu cinci ani mai veche decât „Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor”, dă, an de an, în afară de cele 10.000 cor. care se împart ca premiu „învățătorilor distinși” (pe terenul maghiarizării!), încă vre-un milion de coroane pentru școli, primare cu o țintă ofensivă maghiarizatoare! Nimeni nu împiedecă această societate românofolă să deie câți bani vrea pentru școală.

Dar și școlile germane din Ungaria sunt

ajutate de societăți din Germania. *Schulverein* din Berlin dă anual sute de mii pentru școlile nemțești din Ungaria. O parte a ajutorului îl dă direct, o alta prin *Gustav-Adolf-Verein*. Nici o școală săsească din Transilvania nu s'a închis, și nici una n'a cerut ajutor dela stat, din motivul că o seamă de parohii săsești se împărtaşese de ajutoarele societăților din Germania.

În afară de ajutoare de acestea pe cari le dau diferite societăți, chiar și guvernele vin în ajutor. Germania dă pentru școlile germane din *diaspore* mai multe milioane pe an; Italia, Franța și Austria deasemenea...

Nunai pentru școala Românilor săraci din Ardeal nu dă nimeni nici o lăscăie, ci o lasă numai în grija întâmplării...

Ce-ar fi oare dacă *Liga Culturală* și-ar înscrie ca cel mai însemnat punct în programul său: crearea mijloacelor de existență pentru școala românească din Ungaria? Liga, care prin serbările ei din August 1911, a dovedit că poate trezi interesul tuturor Românilor pentru ideea națională, și care poate strânge an de an și bani destui, n'ar putea să înceapă o propagandă vie printre toți oamenii cu bani, făcându-i să sară în ajutorul școlii din Ardeal, amenințată cu moartea?

Poate se vor teme unii că Liga, prin amestecul ei, ne-ar putea strica cumva. Precauțiunile acestea nu sunt serioase. Dacă Liga va putea strânge bani, ea poate găsi sute de mijloace prin care să facă a ajunge banii aceștia în mâna noastră.

Ea nu trebuie să ni-i dea direct. Chestiunea e să se găsească bani de ajuns. pot ei ajunge fără nici o primejdie, acolo unde e nevoie de ei, și unde pe alte căi banii nu se pot dobândi.

În Austria a putut câștiga într'un an de zile marele *Peter Rosegger* nu mai puțin de două milioane de coroane pe seama școlilor germane din Boemia. Să nu poată face d. *N. Iorga*, secretarul Ligei, prin con-

ferințele dsale pe care le-ar ținea prin toate orașele din România, și prin stăruințele sale pretutindeni unde s'ar putea face ceva, nici măcar o parte a sumei aceleia de care avem nevoie? Niciodată n'a răsunat îndesert cuvântul dlui Iorga, nici chiar în lucruri mai mici, și credința noastră e că prin personalitatea dsale, prin care mișcă și cea mai împietrită voință, dsa poate face, ca și pe alte terenuri, și aici adevărate minuni.”)

Considerând că școlile noastre nu se pot susține fără bani, că noi nu suntem în stare să dăm mai mult decât dăm acum, și că statul n'are de unde să ne dea sau nu vrea să ne dea, *pentru ca deci cultura poporului și a țării să nu sufere, trebuie să luăm mijloacele pentru aceasta de ori și unde.*

Convocarea dietei bucovinene. Din Cernăuți se anunță: Clubul național român a hotărât să intervină cu toată stăruința pe lângă factorii competenți, ca dieta țării să se convoace cât mai curând. Situația financiară a țării, fiind dintre cele mai anevoioase și putându-se ameliora numai prin votul dietei, date fiind apoi marile scăderi, ce le îndură instituțiunile noastre culturale și economice, care sunt avizate la sprijinul și protecțiunea dietei, convocarea cât mai în grabă a dietei se impune numaidecât.

Clubul național român ar trebui de altfel să declină orice responsabilitate, dacă din cauza neîndeplinirii celor mai de căpetenie necesități ale țării, — care au rămas nereșolvate mai bine de doi ani — urmările ar deveni dezastruoase.

Ministrul-președinte Khuen-Héderváry la Viena. Conteul Khuen-Héderváry a reluat azi tratativele cu guvernul austriac. La amiază a avut o întrevedere lungă cu ministrul-președinte austriac *Stürgkh*.

În cercurile bine informate se afirmă că după terminarea tratativelor contele *Khuen-Héderváry* se va prezenta în audiență nu numai la Maj. Sa, ci și la moștenitorul de tron.

Ajurnarea camerei. Ședința de azi a camerei deputaților a fost formală. Camera a hotărât să nu țină ședințe până Luni, 12 Februarie.

*) O frate, frate, când ai ști ce aud și ce nu aud urechile celor bogați de aici! (N. Iorga).

Teatrale.

De Z. Bărsan.

„Păpușile” (*Les Marionettes*), piesă în patru acte de Pierre Wolff, tradusă în românește de V. Eftimiu și M. Săulescu era cunoscută publicului nostru; o jucaseră trupele parisiene, cari veniseră pe la noi acum un an, în frunte cu marea artistă Suzane Després și cu simpaticul bătrân societar al comediei Francezeze, de Ferandy. Plăcerea cu care am ascultat-o atunci, ne-a fost reînviată și reînprospătată Luni seara de esemblul admirabil al artiștilor primei noastre scene. De mult n'am mai avut ocazia să gustăm o armonie de joc și să avem o senzație de adevărată artă teatrală, ca la desfășurarea acestei piese în aparență ușoară dar cu un fond de-o adâncă filosofie.

Autorul, nepot al conștienciosului critic teatral de pe vremuri dela „*Le Temps*”, Albert Wolff e cunoscut publicului nostru de când i-s'a jucat, mai acum câțiva ani, pe scena Teatrului Național cu mare succes admirabilă sa lucrare „*Nepoțelul*” (*Le secret de Polichinelle*). De atunci am avut impresia că Pierre Wolff ese din rândul autorilor de duzină, al fabricanților de piese, cari ne-au năpădit cu multă îndrăzneală în timpul din urmă. Cu piesa de acum „*Păpușile*” ne-am îndreptat definitiv că autorul, e un artist în toa-

tă puterea cuvântului, care peste un fond adevărat și trainic știe să arunce cu mâna de meșter haina frumoasă și atrăgătoare a artei teatrale. Piesa „*Păpușile*” are tot ca să farmece pe ascultători.

Marquisul Roger de Monclars e forțat de mama lui să ia în căsătorie pe Fernanda, o vecină dela țară de-abia eșită din școala de călugărițe. El nu vede în soția lui decât o provincială vicioasă, care prin intrigi și lingușiri pe lângă mama lui bătrână a ajuns marguisă și bogată. Și n'o iubește! Într'o scenă din actul întâi i-o spune pe față. Dsa cu multă cruzime îi mai spune că n'o găsește nici frumoasă, nici deșteaptă, păsându-i foarte puțin de durerea stărnită de aceste vorbe.

Sub pretextul unui voiaj Roger de Monclars se duce și petrece o lună întreagă departe de casă cu o veche simpatie a lui. La întoarcere găsește pe Fernanda la o serată, într'o toaletă fermecătoare și inconjurată de o ceată de curtezani. Avea multă trecere femeiușca asta care aducea în atmosfera înbăcșită a saloanelor parisiene, ceva din aerul proaspăt și curat dela țară, ceva din adevărul și seninătatea vieții de acolo. Privindu-și mai bine nevasta i-se pare cu totul alta de cum o lăsase, i-se pare seducătoare și adorabilă. Germenul gelosiei începu să incolțească în sufletul lui și creșterea acestui germen e apucată de o-

„Cuvinte sincere” sau cum își mângâie Samurache stăpânul,

Motto: Și-obosit, stăpânul se lungi sub salcă
Și măgarul-1 șterse cu copita 'n falcă.

Fabulă.

În timpul din urmă frigurile tradării la antagoniștii noștri sunt tot mai atroce. O pleiadă întreagă de indivizi fără nici o chemare pe vastul câmp al vieții publice se aventurează și ei, aruncă încoace și în colo acuze stereotipe și uzate, a căror netemeinicie și lipsă de seriozitate le-a tras dela început în domeniul ridicolului, latră alături cu haita Samurachilor de tot felul, se îmbie cu articolașe la gazetele „autorizate”, și în conștiința lor bolnavă de politicieni versați, aruncă bombe veninoase asupra *falnicului nostru castel*, bombe umplute cu veninul răutății, cari se sparg însă înainte de a ne ajunge, ca niște beșici de săpun. Tipuri de acestea întâlnim foarte des în viața noastră publică, cu adevărat săracă în elemente de valoare. Îi cunoști după poza lor silită, după tupeul lor obraznic și după felul cum încearcă să se vâre în toate mișcările noastre culturale și mai ales politice, căci aci e terenul cel mai prielnic de a se afișa pentru toate sufletele mici și sterpe. Mania lor de a răzbi la suprafață întrece de multe ori paroxismul.

E o boală și aceasta. O boală care poate fi cu atât mai fatală intereselor noastre, cu cât în loc de a ne îngriji de profilaxia ei, o privim cu indiferență. Microbii ei sunt totdeauna produsele unor vremuri de rătăcire. Dacă privim cu luare-aminte în atmosfera actuală a vieții noastre turburate de minți senile și ambiții deșarte vom putea vedea băjbăind grupări dese de astfel de microbi în jurul tuturor gurilor căscate și mai ales în preajma organelor cartelate pentru nimicirea noastră. „Autorizatul” geme sub greutatea acestor fel de găze. „Drapelul” nu le mai poate lărgi în deajuns co-

simpatie până acum cu totul nevinovată, pe care Fernanda începe s'o simță pentru Pierre Vareine, prietinel unuia din camaradele ei de școală.

Unchiul Fernandei, d. Ferney, un moșneag bun și cuminte, sub îngrijirea căruia a crescut copilul, un personajiu foarte simpatice în piesă, care venit și el dela țară nu se simte de loc bine în zăpăceala vieții parisiene, — simte toată situația și nu mai are altă preocupare decât să caute să împace lucrurile. El găsește foarte bine venită simpatia Fernandei către tânărul Vareine; aceasta are să-l chinuiască pe Roger și să-i întărească dragostea pentru soție.

Roger într'o noapte surprinde pe nevastă-sa la telefon vorbind cu Vareine. Aude ultimile cuvinte nelămurite și în tulburarea lui are absoluta credință că nevastă-sa îl înșală. Se înțelege că nu-i nimic adevărat, dar omul gelos — o știe toată lumea — vede și ce nu-i. Toată iubirea i-se roscoleşte și într'o scenă puternică cu care se sfârșește actul al treilea, Roger fără să vrea își dă pe față sufletul. Fernanda deși aproape sugrumată de bărbatul ei, suride fericită de cele ce aude, vede că e iubită însfârșit. Dar când vrea să-i spuie lui Roegr că nu-i nimic adevărat din bănuielele lui, că ea e curată și nu-l iubește și nu l'a iubit decât pe el întotdeauna, unchiul ei, bătrânul cu mulă experiență, d. Ferney, o oprește să facă această imprudență. Par'că i-ar spune: La-

Ioanele. „Gazeta” îmbătrinită în cîmste, cum îi place să se numească, fulgeră dela primenirea ei încoace — sub ascuțitul otrăvit al condeelor asmuțate împotriva-ne dela Turda, Vârșeț și Hațeg. O armată întregă de șobolani, — stăpâni pe mișinole lor bogate, adunate în doi trei ani de intrigi și zizanii — caută să sfredelească cu botul lor terenul îngrijit de alții al vieții noastre publice și să-și adune și ei un fleculeț de mușuroi, mirosind cât de colo a vanitate și a parvenire.

Mărturisim cu toată sinceritatea, că am trece cu mândria omului superior peste toți viernii aceștia, cari încearcă să-și ridice capul din noroiul în care vecuesc, dacă n'au vedea în mediul în care se zvârcolesc o infecție și în tendința lor de parvenire un început de cangrenare a organismului nostru social. „Gazeta” lui Samurache și a celorlalți mărunței pusă și ea în slujba urîță a propagatorilor de vrajbă repetă în numărul său din urmă cu caractere desperate ecoul trîmbițat de șefi nu mai știm a cătea oară: „Tribuna” tradează neamul! Primenirea! Ce e cu primenirea?” și alte bazaconii de astea asupra cărora opinia publică și-a făcut de mult judecata. În lipsă de idei, bate apa în piuă, în loc de logică bate câmpii, în loc de claritate trage mița de coadă și la sfârșit încearcă să ne spună drept comentariu vrîsta înaintată de 75 de ani de existență. Ca și când de șaptezeci și cinci de ani băbuca de astăzi ar fi trăit tot cu Samurachii, cari îi sparg sâmburi și-i trag jar la picioare în gura sobii.

Cu toată inconștiența ce o debitează din belșug pe cinci coloane însă, scribii minori ai „Gazetei” nu sunt lipsiți nici de tupeul omului infumurat și nici de răutatea caracteristică tuturor sufletelor mici, ci într'un avânt de iresponsabilitate patologică cer:

„Ca Saint Justii cu gură de sânge (ne înțeleg pe noi, cei din jurul „Tribunei” N. R.) să fie aruncați afară din cetatea presei noastre, ca niște trădători de neam... ca d. Bocu să fie aruncat din

să-l să creadă că l'ai înșelat! Nu vezi că numai crezînd astfel te iubește ca un nebun?! Lasă-l să creadă! Bărbații nu sînt decît niște „păpuși” în mâinile voastre. Nu vedeți? Purtați-le și jucați-le cu inteligență dacă vreți să fiți fericiți.

Și bătrînul are dreptate. Roger se împacă cu nevastă-sa și piesa se încheie lăsînd spectatorilor perspectiva unei căsnicii ferice în viitor.

Peste fondul acesta interesant și adevărat autorul a brodat tot ce poate să placă și să farmece publicul venit să asculte o seară de teatru. Un amestec de lumină și umbră tainică, toalete luxoase, noapte de vraje, farandole, cântece de iubire răsunînd din depărtare învăluite în lumină de lună un amestec de vis și adevăr, de poezie și realitate, o armonie delicioasă de lucruri, isvorâtă din sufletul unui adevărat artist... toate fac din piesa lui Pierre Wolff un spectacol admirabil cum de mult n'a mai fost pe scena noastră.

Montarea foarte îngrijită și iscusita punere în scenă de marele nostru maestru Nottara, care a știut să armonizeze șirul scenelor din piesă într'un fermecător joc de relief și umbră discretă, precum și jocul artiștilor fac din această piesă unul dintre cele mai reușite spectacole, care cu siguranță și cu drept cuvînt, are să fie multă vreme afișul.

scaunul de vice-președinte al sindicatului presei, pentru că altcum dlor se consideră ca neapartînători aceluia sindicat; ca naufragiații altor cariere, oameni certați cu morala să-și facă „Tribuna” lor și nu a neamului întreg” —

și pe urmă mai înșiră câteva constatări și cerințe cari pentru „Gazeta” și celelalte organe de propagandă a falsificării de idei și principii pot forma discuție de predilecție, pentru noi însă pioneri credincioși ai muncii concrete, iar nu ai vorbelor de paradă constatările și cerințele „Gazetei” sînt de-a dreptul ridicole.

Cine sunteți voi umbre șterse, cari vă erijați cu o insistență atât de neobrăzată în urmași ai harnicilor Murășeni și ai învățaților Bariti? Cine sunteți voi ziaristi (oh Doamne!) cari vă bateți cu pumnii în piept la umbra anonimatului. Ieșiți la iveală să vă cunoască lumea. Scrieți un nume; indicați un trecut; numiți-ne o operă, și vom tăcea înainte chiar de a-i face analiza.

Opuneți nechemării noastre ziaristice talentul vostru: orbiți-ne cu excesul vostru de morală; întindeți-ne nouă, naufragiaților altor cariere mreaja vocațiunii voastre pentru a ne cunoaște inferioritatea și a vă putea da în toată liniștea decretul de fruntași. — Ia care noi muncitori mîdești și fără pretenții nu rîvnim cătuși de puțin, — dar dați-ne în sfârșit un semn cât de vizibil că afară de micile infamii debitate zilnic la adresa noastră sunteți capabili și de opere mai salutare și demne de atenția publică!

Vorbiți, nu injurați, ca să putem sta cu voi de vorbă!

Căci nu diplomele oficiale formează pe omul public Samurachilor.

Nu acel „Dr.” ignorat de unii autoriză pe proprietar să se ridice la suprafață, ci o mulțime de alte calități, cari n'au nimic comun cu această insignifiantă particulă. Credința noastră și a oamenilor de înțeles este, că talentul, munca, capacitatea și altruismul desinteresat sînt forțele cari singure te lansează pe arena vieții publice.

Vorbiți de cariere greșite! De naufragiu! Și ne arătați pe noi, bătrîni ostași ai vechii noastre credințe, că în slujba neamului nu ne trebuie lefegii. Da aveți dreptate! Nu vom cobori niciodată nobila îndeletnicire a ziaristiceii în rîndul meșteșugarilor breslași. La noi lucrează sufletul care n'are lipsă de procopseală, voi lucrați cu buzunarul! Noi gîndim și voi încasați! Vă privește. E bine însă să ne cunoaștem. E bine să selecționăm pe lângă valori și caracterele, căci mult putregai se ascunde încă în cutele neamului nostru.

Cît despre Samurachi să fie liniștiți: Nu ne vom confunda niciodată unii cu alții.

Sindicatul lor: Vivat, crescat, floreat!

Dar un lucru: pentru plata aia puteau face un serviciu mai bun stăpînului.

Caut
UN ÎNVĂȚĂTOR
penzionat sau alt individ care se pricepe la economia de stup după sistemul cel nou.
A se adresa Dlui **Eugen Roșescu**,
oficinat de bancă în Cluj—Kolozsvár.

„Austro-Ungaro-Croația”

Memoriul reprezentanților poporului croat.

Cum în același timp, când studentimea universitară croată a pus la cale în Viena balul trialist ale cărui antecedente și urmări sînt cunoscute cititorilor noștri, a avut loc în Zagreb o mare întrunire a reprezentanților poporului croat din Bosnia, Herțegovina, Dalmația, Istria, Slavonia și Croația. În această întrunire s'a adus o serie de hotărîri referitoare la soarta neamului croat din toate țările de sub sceptrul habsburgic și s'a citit un memoriu sintetizînd aspirațiile naționale ale întregului popor slav dela sudul monarhiei. Hotărîrile au rămas până în ziua de azi în cea mai desăvârșită taină, se cunoaște însă memoriul, care a fost publicat în ziare și care ne desvălește fondul frămîntărilor din țările locuite de Croați. Memoriul, se afirmă, a fost trimis atât domnitorului cât și moștenitorului de tron.

Înainte de a stărui asupra acestui fond, trebuie să înregistrăm un fapt de mare importanță pentru înțelegerea evenimentelor. Încă înainte de a avea loc întrunirea din Zagreb, s'a svornit anume, că în cea dintîi ședință a nouului Sabor președintele de etate al Saborului, în baza autorizației ce ar fi primit dela partide, avea de gînd să proclame în mod solemn *desfacerea Croației și Slavoniei din cadrele statului ungar*. Svornul acesta a alarmat, după cum era de așteptat, în gradul suprem cercurile politice ungurești și, după ținerrea întrunirii din Zagreb a început să ia forme tot mai pozitive, fiind în urmă confirmat de însuși contele Khuen-Héderváry, primul-ministru ungar.

Interpelat de deputatul Geza Polonyi, contele Khuen-Héderváry a făcut în ședința de Sâmbătă a Camerei senzaționala declarație, că da, pentru cea dintîi ședință a Saborului Croației pregăteau o demonstrație și că guvernul ungar a fost nevoit să recurgă la neobișnuita armă de-a dizolva un parlament încă înainte de ce s'ar fi întrunit, numai pentru ca să previe posibilitatea acestei demonstrații. Contele Khuen-Héderváry a mai declarat, de altă parte, că n'are cunoștință despre existența vreunui memoriu trialist, nici că vre-un asemenea memoriu s'ar fi trimis biroului Maj. Sale ori biroului moștenitorului de tron.

„Biroul Majestății Sale — a spus primul-ministru — ar putea să ni-l trimită memoriul nouă, guvernului ungar, biroul moștenitorului de tron însă n'are decît coșul de hîrtie pentru el”.

Intenția contelei Héderváry e deci evidentă: să abată atenția cercurilor politice dela un lucru fără însemnătate. E frumos acest gest de supremă încredere în forța politică a neamului unguresc, are însă nenorocirea de-a fi lipsit de sinceritate. Căci memoriul trialist a stîrnit uriașe valuri de ură în presa ungurească și un răsucit neobișnuit în întreaga presă austriacă. Chiar guvernul ungar a fost adus în necesitate de a lua măsuri excepționale, prigonind societățile politice din Croația, vexînd pe bărbații politici și pe studentime și trimițînd în Croația pe banul Cuvai, pe acest om al „mănei de fier”. O adîncă depresiune, a luat în stăpînire cercurile con-

ducătoare ale politicii ungurești, cari trebuie să vadă în nouile acțiuni ale Croaților cele dintâi semne neîndoioase ale unor vremi de hotărâtoare însemnătate istorică pentru viitoarea configurație politică a monarhiei. Evenimentele dela sudul monarhiei sunt preludiile unui triumf, îndepărtat încă, dar inexorabil, preludiile federalizării naționale a Austro-Ungariei.

Dar să lăsăm, până la altă ocazie, să urmeze în resumat memoriul, căci dezideratele cuprinse în el lămuresc deplin gradul de intensitate al curentului numit tria-list, precum și legitimitatea acestui curent de viață, care a izbucnit în zilele noastre cu mai multă putere tocmai în Croația:

Intreg poporul croat — spune memoriul — și toate țările lui sunt unite azi sub sceptrul dinastiei de Habsburg, dar astăzi nu mai formează ea mai odinioară un stat unitar, ci e divizat prin hotare administrative. Neamul croat azi nu poate să și manifeste în mod unitar voința și monarhul nu e în situație să-i poată cunceaște aspirațiile naționale legitime.

Când în 1526, după lupta dela Mohács, regatul croat și-a pierdut dinastia indigenă, autonomia și suveranitatea lui a fost recunoscută de toate puterile (Sultanul Soliman, republica Venetia, Ioan Zápolya și Habsburgii). În 1527 a fost ridicată, prin voința poporului croat, dinastia de Habsburg pe tron. Întâiul rege habsburgic, Ferdinand I, s'a obligat să respecte toate drepturile regatului croat. Prin sancțiunea pragmatică din 1712 prerogativele regale au fost investite pe o parte femeiească a dinastiei. Integritatea regatului croat a fost păstrată de toți regii de mai târziu. Monarhul actual a ordonat însuși în 1861 unificarea țărilor croate. Dar această ordonanță nu s'a executat nici până astăzi, așa că azi numai Croația și Slavonia mai are oarecari garanții de autonomie. În urma hotărârii din 1790 a neamului croat, hotărâre luată de toama germanizării regatului croat făcuse o strinsă alianță cu Ungaria, dar numai în mod provizoriu, numai până când țerile croate ajunse vremelnice sub stăpânirea turcească și venețiană vor fi recucerite.

Azi acele țeri sunt reunite toate sub sceptrul habsburgic și în calea reînființării regatului croat de odinioară au mai sunt piedeci; cu atât mai mult nu, cu cât însuși monarhul actual a ordonat această reînființare în 1861.

Prin încheierea țerilor croate monarhia ar primi un razim puternic iar poporul croat, care a dat de nenumărate ori dovezile credinței sale pentru tron, ar putea să pășească pe calea dezvoltării sănătoase, în caz în care el va fi împins în desperare, căci nici azi în țerile croate condițiile prosperării naționale nu se găsesc.

În secolul din urmă toate tratatele comerciale câte s'au încheiat, au păgubit interesele Croaților. Politica de comunicație a imperiului a fost îndreptată mereu împotriva acelorasi interese. Poporul croat e exploatat azi economic și vegetează. Ungaria propriu zisă îi pune mereu piedeci artificiale, ca să îl slăbească tot mai mult și să-i distrugă caracterul național. În cei 43 de ani dela transacțiunea cu Ungaria voința poporului croat a fost mereu falsificată prin alegeri tero-riste, cari i-au sugrumat conștiința.

Croația plătește din greu datorii de stat, contractate împotriva intereselor ei. Peste o jumătate de milion de Croați au fost necesități să emigreze în America și în alte părți. Din ce primește dela statul ungar abia și poate plăti funcționarii. 6 milioane plătește numai pentru investițiile ungurești. Pădurile udate cu sângele grănițerilor croați sunt exploatate pentru construirea de căi ferate. Nu o singură cale ferată care să lege confiniul militar Lika cu patria noastră, cu Croația și cu Bosnia și Herțegovina. Tăranul croat nu mai poate plăti nici sarcinile publice, fără ca să se înglodeze în datorii.

Ființe a fost tăiată din corpul țerei mame și dată Ungariei. Toate ponturile de pe țărmul croat sunt neglijate și lipsite de o bună comunicație, iar locuitorii degenerază din zi în zi. În Istria și Dalmația stările sunt și mai de plâns. Aici Italianii împiedică progresul poporului croat, care formează majoritatea populației. Navigația comercială, înfloritoare odată, azi e neînsemnată

Pentru canalizări și îmbunătățirea comunicației nu se face nimic din Croația, Dalmația și Istria. Dalmația n'are comunicație ferată cu monarhia și cu Bosnia. În Istria teritorul e înecat de mlaștini.

Constituția Bosniei și Herțegovinei e iluzorie, căta vreme hotărârile Saborului sunt la discreția guvernului ungar și austriac. Locuitorii n'au nici măcar dreptul stabil de cetățenie.

Azi neamul croat, căruia i-s'a răpit și teritorul dela Morava, nu și mai poate face datoria ce i-o impune așezarea geografică la sudul monarhiei. E o primejdie mare aceasta, căci un popor care și-a pierdut totul afară de existența fizică nu mai poate forma o bază puternică la sudul monarhiei și conștiința nerecunoștinței ce i-se arată pentru jertfele uriașe ce a adus în trecut îl împinge în desperare.

Poporul croat nu și poate împlini în viitor misiunea istorică, decât redându-i-se constituția tradițională și integritatea teritorială. Datorința aceasta a pătruns adânc în toate straturile poporului și nu poate fi smulsă din sufletul lui.

Reprezentanții legali ai poporului croat din Croația, Slavonia, Bosnia, Herțegovina, Dalmația și Istria sunt convinși că aceste aspirații ale poporului sunt convingeri și că aceste aspirații ale populației de mare putere a monarhiei, ba chiar favorabile ei. Roagă în consecință pe monarhul, ca, în baza ordonanței ce a dat în 26 Februarie 1861 să convoace în capitala Zagreb pe reprezentanții tuturor țărilor croate și să însărețeze pe acești reprezentanți cu aranjarea tuturor chestiunilor interne, precum și cu coordonarea dezideratelor croate cu interesele marelui monarhii.

Memoriul e datat în 12 Ianuarie 1912, în Zagreb și e semnat: „reprezentanții poporului croat, membri ai partidului autonom”.

Vorbe goale.

De Dr. Aurel Millea.

Din rândurile ziarului autorizat, printre nenumăratele insulte și atacuri personale, de obirșie foare josnică, reiese mereu, ca un fir roșu ideia dlui Vasile Goldiș.

— De ce a trebuit să părăsească câmpiile, cu cântece și flori ale poeziei d. Oct. Goga, unde și câștigase într'un timp relativ destul de scurt „frumoase merite și recunoștințe” și de ce a trebuit să se amestece el *poetul* în luptele noastre politice, când acestea n'au fost potrivite cu dânsul?

„Convîngerea” aceasta a autorizatului o poți afla în fieștecare număr al său. Îi place nespuse să o scoată la iveală, de câte ori o poate numi. Dacă și dă în vileag simțămintele prin condeiul noduros al „politicianului” A. C. Popoviciu, ori dacă se răscolește în *chestii personale*, dacă-i răspunde directorul „zmeritului părinte și slujitor la altarul Domnului” Lazar Triteanu. — în sfârșit ori unde, trebuie să te întâlnești neapărat cu ireparabila greșală a dlui Oct. Goga: pentru ce a tulburat el apa politicianilor, pentru ce a trebuit să se amestece în politică?

Câte rele, câte neajunsuri, câte izbucniri pătimase câte vrăjbi dintre tineri și bătrâni, chiar lupta fratricidă: *Tribuna—Românul*, apar toate cauzate numai din pricina pășirii pe arena luptelor politice a poetului „pătinairei noastre”.

Acum nu e lipsă să se mai dea de gol această tendință autorizată de a intimidă cu orice preț pe d. Octavian Goga. E bine să se răstoarne și slaba ei justificare principiară.

Pornind din articolele dlui A. C. Popoviciu, trebuie să constăți cu durere că în

cercurile autorizate se cunosc numai două soiuri de oameni:

Unii cari din naștere și din primul lor pas în public dovedesc, că sunt politicieni, — mai mult, sau mai puțin deștepți și învățați, dar în sfârșit *politicieni din naștere, predestinați*, alții, cari n'au avut din diminețele luminoase și pline de fericire nevinovată a copilăriei lor începând, până în clipele de față, nimic cu politica propriu zisă, cari prin urmare își pot vedea mai departe de rostul vieții lor de până acum, firear fi fost preoți sau advocați, literați sau simpli eugetători; pentru ei în înșelătorul paradis al vieții politice, nu este rost de intrare. Politica pentru aceștia este: „Tabu”.

Cei dintâi au a conduce destinele norodului asuprit. Ei se grupează în o clasă, care predestinată fiind numai pentru politică, își cere rolul ei să-l joace și se năpustește cu o ură neîmpăcată asupra fiește căruia, care ar avea numai cutezanța să se amestece, în vre-un chip oareșcare, în sanctuarul ei politic.

Evidentă deci totala escludere a celor nechemati, ilustrată adeseori prin pilduri luate din trecutul și prezentul popoarelor apropiate, (pe cari le cunosc autorii acestei teorii) unde cutare, sau cutare, mai ales scriitor sau chiar — horribile dictu — poet, deci nepredestinat politicii, s'a făcut ridicol, prin amestecul său neiertat, cu convingerile lui idealiste, lipsite de temelul „experienței.”

Iar cine a pornit odată pe o cale, sin- a avut lipsa de tactică să se tradeze lumii cu vre-un dar. — cu vre-o însușire neapartinătoare sectei „*politicianilor chemați*” acela și-a pierdut, odată pentru totdeauna, chiar și nădejdia de a se ocupa mai târziu, în ori ce măsură, cu întrebări cari privesc o pătură de oameni, cu nevoi asupritoare ale unui neam întreg, cu probleme cari stau în vre-o legătură cu acel ram al cunoștințelor, căruia „*chemati*” îi zic *politici*.

Părerea aceasta se bazează pe o colosală neorientare.

În lumea oamenilor — cu vederi largi, pricepători adevărați și tălmăcitori ai importanțelor chestiuni sociale, părerea aceasta, unică în felul ei separatist, nu poate străbate, dar nici nu este iertată să străbată. Oameni cu cunoștințe vaste, scriitori și sociologi recunoscuți spun: că nu-i frumos și util ca omul inteligent să se depărteze de viața neamului său, când e vorba să și îndeplinească o datorie patriotică, desbătând și el în rînd cu alții, după puterile individuale ale lui, nevoile semenilor săi.

Caut

un scrietor stabil,

care e versat în afaceri de cancelarie advocațială. — Condiții favorabile, post stabil.

Dr. Gavril Cosma,
advocat în Beiuș.

În ziarele cotidiene berlineze am citit în zilele ultime din luna trecută, o informație cu privire la renumitul profesor *Eduard von Liszt*, din Berlin.

Cercul alegătorilor dietali din Glogan l'a ales pe profesorul Liszt de deputat.

Când s'a prezentat la cursurile sale dela universitate, studențimea l'a primit cu ovații furtunoase. Și savantul profesor înainte de începerea obicinuitelor sale prelegeri, le-a mulțumit tinerilor cu următoarele vorbe laconice, dar instructive:

„Vă mulțămesc domnilor pentru atențiunea dtră. Sunt convins din tinerețele mele, dar m'am întărit în vederile mele mai ales de când m'am dedicat dtră, ca profesor în Berlin, că este o nefericire grozavă pentru un popor dacă acei bărbați cari se socotesc atât de bucuos intelectualii lui, pătura superioară, se îndepărtează de sgomotul zbuciumărilor politice. Este în deobște cunoscut, că pentru politicieni ocupațiunea aceasta nu este împreună cu cine știe ce plăceri și bucurii, totuși când îl chiamă la luptă pe ori ce bărbat, binele și interesele masei poporului neîndreptățit, el trebuie să ea parte, căci altcum păcătuiește contra neamului său.

Convins de trebuința acestei contribuții, eu cred că noi bătrânii suntem dator să premergem cu exemplu bun, ca tinerețea universitară să învețe aș lucra pentru neam și patrie, nu numai a vorbi în gol.”

Din cele spuse aici din partea învățatului german, poți infiripa crederul lui și al oamnilor culți.

Este mărginit și de rea credință acela care crede și tipărește teorii ca aceia a scriitorilor „politiciani chemați.”

Dacă între numeroasele chestiuni cari pot frământa o minte de cugetător sunt și o seamă de acelea cari cad în sfera politicii, acel om frământat de aceste chestiuni este dator să le aștearnă pe hârtie, să le lămurească după cum îi poruncește îndemnul inimei lui curate.

O dovedește aceasta cazul profesorului *Ed. von Liszt*. Dar a dovedit-o și d. *Octavian Goga* cu adâncă pricepere în pornirea lui cinstită de a sluji interesele politicii noastre naționale.

Pentru ce ne-am amăgi deci cu „vorbe goale”, căutând să justificăm cu ele o nemăsurată dar urâtă tendință? Pentru ce trebuie să facem, ca d. *A. C. Popoviciu*, teorii cu mult aparat de vorbă, dar lipsite de ori ce fond de adevăr, numai de dragul unui interes meschin?...

Sibiu, 6 Februarie 1912.

x *Gustav Tátray* — Oradea-mare, str. Rákoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

Un verdict de „conștiință”.

Achitarea calomniatorului Socor.

Iasi, 6 Februarie.

(Dela corespondentul nostru). Cincă zile de debateri neîntrerupte n'au fost suficiente celor 12 jurați să se convingă de strălucita dreptate a dlui *Cuza* și de intenția calomnioasă a inculpatului *Socor*. Înconjurați din prima zi a procesului în credința unui *fel de a judeca*, au stat tot restul timpului impasibili, refractari, cu privire neridicată de-asupra ordinului poruncit cu brutalitate, de conducătorii partidelor respective.

Pălmuind disprețuitor cel mai elementar simț de conștiință omenească, respingând cugetărei clare argumentele invincibile ale dlui prim-procuror și ale dlui *A. C. Cuza*, țintind cu tremurarea servitorului nenorocit aspra privire, a celor doi ochi hipnotizatori, dezarmați, reduși la nepuință, sclavi învoirei poruncitoare „bravii jurați dela Iasi” au pecetluit deasupra stălpului infamiei, furtul profesorului *Cuza*! Onoare lor.

Mai mult decât ori când, această instanță socială și-a evidențiat necesitatea de existență, independența de judecată, profunditatea de apreciere, cavalerismul de caracter. Onoare ei!

12 eroi! Doisprezece semizeii, cari înfruntând ademenirile viclene ale „canaliei naționaliste”, amenințările, siluirile și coruperile cu bani ale finanței „Apostolului dela Valeni”, s'au ridicat măreț deasupra bestialităților vieții, și, în cuget curat „pe onoare și conștiință” au redat societății diamantul secolului nostru: învingătorul „*Emanuel Socor*”! Onoare lor!

Vor povesti ziarele, revistele vor talmăci, țara și străinătatea se va cutremura, generațiile noastre vor arăta posterității, copiii copiilor noștri laolaltă își vor mărturisii tainic, ca ceva spăimântător, prăbușirea necinstei și a răutății, nașterea biruitoare a științei, adevărului și dreptății.

Și cine, cine a demarcat această clasificare eroică, cine a notezit cărările unor vremuri de înviere, cine a sugrumat monstrul pierzător de vieți, cine a spintecat cu toiagul științei patru izvoare de viață, din cele patru gene de lumină ale cuprinsului? O, secol preafelic, auzi-i!: *C. Butureanu*, institutor, *N. Alexandrescu*, pensionar, *Spinosa*, proprietar, *d. P. Ioan*, viticultor, *V. Butman*, avocat, *C. Munteanu*, proprietar, *Spiridon Dobrovici*, comerciant, *Maior Panaitescu*, Căpitan *Dimitriu*!

Auzi-i și tu popor român de pretutindeni, sărac în conștiinți și caractere, auzi-i și silabisăști-i cu pietate, cu evlavie, cu respect.

Gândește-te că dânsii ne-au salvat cinstea renumităriei noastre științifice, că

dânsii, că dânsul *C. Butureanu*, institutor, a strigat în amurgul zilei de 21 Ianuarie 1912, lunei întregi, savanților și învățaților de pretutindeni, Academiei Române, celor două universități înșelate: *Cuza e un plagiator!*

Și sfântă muncă, și sfânt secol care ai dat glas de cuvântare în arcopagul științei și muncitorului umil și dlui comerciant *Dobrovici*, care l'ai făcut de astă dată să-și valorifice mai nobil ținta unei vieți închise între două rafturi de bibliotecă — între două teighele cu „băuturi fine și anisuate” — sfânt secol care ai ridicat mintea poporului la înălțimi ametoare! — Știi? mi-l închpu pe cetățeanul *Dobrovici* anunțând discret la urechile lui *Schmoler* din Berlin, senzaționala descoperire de plagiat, a colegului economist dela Iasi — delicios! Și când atâta bucurie mi-a revărsat în suflet verdictul pronunțat „pe onoare și conștiință” a celor 12 jurați eroi din Iasi, să nu-mi fie îngăduit și mie nenorocit ucenic și învățat al dlui *D. P. Ioan* să strig înmărmurit de admirație și respect: trăiască jurații conștiinței dela Iasi?

Să nu-mi fie permis?

Cum de n'am putut atunci, în clipa ceia hotărâtoare, când după cinci zile de debateri se pronunța decisiv cuvântul de adevăr și dreptate, cum de n'am putut îngrămădi în sală toată suflarea românilor de pretutindeni, să vadă, să înțeleagă cum se pronunță în Iasi un verdict „de onoare și conștiință” să privească cu lăcomie cele opt figuri de jurați, să prindă din tăcerea și greutatea omoritoare ce stăpânea sala, sentimentul dumnezeiesc, înălțător al împlinirii unei datorii conștiinței!

Cum de n'am putut îngrămădi în sala aceea idealistul vremurilor de cinste și corectitudine, visătorul nebun care mai crede încă în superioritatea neînvingătoare a omului, care mai gândește că s'ar putea îndrepta lumea numai prin exemplul vieții sale cumpătat trăiește, care mai nădăjduiește că rușinea, pudoarea, poate hotărî pe cineva să nu disprețuiască iubirea celui mai sincer adevăr, cum de n'am putut îngrămădi în sala aceea pe omul care, ținând la respectul și demnitatea sa, nu-și vinde conștiința pentru promovarea tuturor netrebniciilor vieții! Cum de n'am putut îngrămădi în sala aceea, pe omul acela!

L'as fi făcut să vadă noroiul în care se afundă, pornirea de care se lasă ademenit, făgăduielile demoralizatoare care compromit o viață, o minte, o virtute. L'as fi făcut să mă privească drept în ochi, țintă, și fibră cu fibră i-aș fi schimbat în bună, alcătuirea unui trup demn de o atare inimă și minte. L'as fi smuls din ghiarele necinstei.

Și acei doi ochi negri, mari, adăpostiți de gene groase i-s'ar fi părut atunci îngrozitori, injectați în ură și răsbunare și nu i-ar fi putut privi mai mult și i-ar fi părăsit

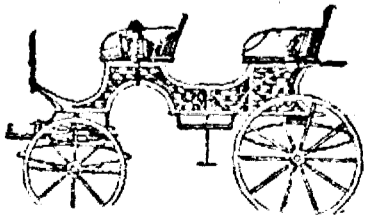
Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárvaros,

Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — Tot aici se pot căpăta obnibuse pentru 6 persoane, cară funebre, felurite căruțe „landaner” cu prețuri moderate.

și i-ar fi căutat pe ai mei, sinceri, luminați, ridicați, drept înainte.

Ochii aceia nu se puteau găsi în rîndurile apărătorilor dlui Socor. Nu; pentru că nici vârsta, nici credința, nici moravurile, nici vremurile, nu le-au putut da încă seninătatea strălucirii cinstite.

Și atunci?... și atunci jurații hipnotizați de acești ochi tulburi, au cugetat că dânsii au pronunțat „pe onoare și conștiință” un verdict de inconștientă și dezonoare!

Corneliu Carp.

Scrisori din București.

Infuzorii temerare. — Un caz ciudat. — Reclamă fără rost. — Pseudonimul lui Goldfish.

București, 23 Ianurie.

Publicațiunile periodice din ziua de astăzi ne-au adus o surpriză. Ieșirea eroică a prețiosului domn Tantarîu Lovinescu în contra dlui Chendi. Până mai ieri giuvaerul avea ce avea cu d. Iorga, care firește nu se coboară să răspundă jovinului pomădat, care a crezut odată că proza lui ridiculizată de revistele serioase din țară va avea trecere „col puțin în Ardeal.”

Cine-i d. Lovinescu? E artist și în același timp critic. A scris pași pe nisip, scenete, fantazii, drame muvele și alte farafastăcuri. De curând și-a luat cumina de laur pururea verde cu piesa „Cine era” — care a căzut cu fală la teatrul din Craiova. Succesul acesta, firește, nu l'a descurajat. De regulă toți cei ce n'au reușit să dea ceva în literatură, au dat năvală în critică. Azi d. Lovinescu scrie critice. Polemizează cu anonimi, luându-și singur sarcina de a-și analiza păcatele literare de până acum, grămădite, după spusele dsale, în douăzeci de volume pe cari le-a scris urmărind fiind de ura dlui Iorga. La timpul său s'a relevat faptul că jovinele ar fi șterpelit ceva din opera lui Ion Gorun. Asta însă n'are a face cu talentul giuvaerului.

Ceia ce interesează din punct de vedere psihologic este felul cum acest jume cu gesturi studiate caută să profite de lipsa de orientare și să parvie în mișcarea literară, așa cum mai acum câțiva ani reușise să parvie o clipă alentatul doftor Ion. Nu este cenaclu literar la poarta căruia să nu fi bătut acest domn cerând intrare. Nu este școală literară, ale cărei păreri să nu le fi apărut sau combătut, după împrejurări. Nu este scriitor de seamă în grațiile cărnia să nu fi căutat să ajungă. Șters însă și fără de nici o personalitate, sec și închis, nu l'a luat nimeni nici odată în serios. Cum poți lua în serios pe un om care afirmă că au scris scriitori romantici, clasici, nu însă și o școală romantică, clasică? Foarte bine a observat „Viața Nouă” că spre a tipări asemenea enormități nu era nevoie ca jovinele să meargă la Paris. Cum poți lua în serios pe un pretins om al condeșului, când vorbind despre un volum de poezii nu găseștealt-ceva de spus decât că e ca degetul cel mic al autorului? Cum să iai în serios pe un om care se contrazice la tot pasul, pe care-l vezi că-i obsedat de un singur gând: acela de a parveni?

Și acest om are curajul să încearcă o polemică cu Chendi, ale cărui aprecieri în ce privește valoarea operelor de literatură au rămas și vor rămâne neclintite. Să mădăjduim că eroul va fi pus la locul său. Aici elevuz numai faptul. Pe mulți brotăcei i-a strivit pana lui Chendi. Rățoiala giuvaerului îi va servi poate de învățătură ca să nu mai stea în rezervă, să nu se mai uite așa de indiferent la mulțitățile, cari vor cu orice preț o popularitate, eventual o catedră alături de autorul educației prin sine însuși.

De altfel scutorea la iveală a acestui fel de canoni se datoroște publicațiilor de reclamă, despre cari am mai amintit și cari au început să inunde piața literară. Zilnic vezi apărând portrele magnificilor necunoscuți, cari au îngăimat două trei fraze ritmale, sau două trei rînduri de-proză scrisă într'o limbă cum a dat Dumnezeu.

Te miri de unde răsar acești nemuritori. Te amăzi a apărut o nouă revistă de acest soi, care publică portretele a nu mai puțin de vre-o douăzeci de literați de contrabandă. Acești or fi for-

mând rezervele tănuite până acum ale literaturii românești. Cine știe. În orice caz e ceva înspăimântător. Căci fiecare dintre acești năvălitori ai Olimpului au pretenția să nu amuncească nimica și cu toate acestea să ducă o viață de baroni. Fiecare face pe revoltatul, pe nemulțumitul cu mersul mișcării literare, căutând să desvălească în opera lor un colț latin, sau grec, sau sansonit.

Și să ai nenorocul să-i vezi adunați la un loc. Fiecare își recitează din operele lui. Fiecare are pentru ceilalți scriitori un dispreț suveran. Fiecare este frământat de dorul „artei”, are concepții mărețe” — și'n cap un roi de sticleți. Dacă în altceva nu se pricep se pricep însă la micșorarea meritelor semenilor lor, la esagerarea propriei lor personalități. Pretențioși peste măsură, nu se dau însă inlături dela mici bacșisuri ce li-le oferă „burghezul” pe care nu-l pot suferi, fiind un om mai practic. De îndată ce au tipărit o broșurică încep să dea asalturi. Oamenii cu dare de mână încep a nu mai avea liniște de atacurile lor.

Astfel mai denumăzi d. E. Crețulescu, directorul revistei pentru istorie și arheologie s'a pomenit cu două exemplare dintr'un volum al unuia Romulus Cioflea, intitulat „Doamne Iartă-ne”. Pe prima pagină figura firește eunuscutul eliseu „Dni E. Crețulescu. Omagiu.” D. Crețulescu, auzind că autorul ar fi îndeplînd la Academie slujba de lipitor de adrese s'a gândit să-i dea un venitul bacșis, un franc sau doi. Un funcționar i-a spus însă că fostul lipitor e azi în compania lui Goldfish, dându-i mână de ajutor la marea operă de escrocare a opiniei publice. Păcat că a plecat înainte de a-și lua bacșisul.

În ziarul escrocilor opiniei publice, cotose iar proza lui Goldfish — peștele deaur al bătrânei chestii naționale. Eroul se ascunde sub pseudonimul Șoarec. De ce acest pseudonim? Potrivit calităților lui sufletești și înclinărilor morale să-și fi luat pseudonimul de Bestia. Ar fi avut el puțin perspectiva de a fi recunoscut mai repede. Sau s'a gândit că dându-și tributul intelectual la pamfletul lui mai multe bestii cari atentează la cinstea celui mai ales al neamului nostru, ușor ar fi putut fi confundat cu altă canalie? În dicționarul apasilor se găsește și alte numiri. De ce nu și-a ales de acolo unul? O, tăciunari la urită etapă ați ajuns. Puteți cădea mai jos decât atât?

I. U. Soricu.

Românii și criza balcanică.

De Emil Staicu.

Din toată această expunere se vede foarte bine cât de complicată e chestiunea Orientului, și cu toate silințele diplomaților de a menține statu-quo în interesul păcii, prin anumite acorduri, cari trebuie să recunoaștem că niciodată nu au avut la bază realitatea faptelor echilibrul politic din sud-estul Europei se găsește într'o fază de instabilitate.

Și ori cât s'ar striga contra războiului, și ori cât de nefast ar fi el dezvoltării materiale a tuturor celor interesați, numai el conține formula durabilă, sunețiunea politică a dreptului celor cari prin forța lor morală și materială, trebuie să trăiască sau să renască într'o viață nouă din amorteala în care se găsește prin constrîngerii politice făcute fără voia lor.

Și cum această carte e scrisă pentru a arăta publicului, o parte din punctul de vedere relativ la chestiunea Orientului, se naște întrebarea, care e situațiunea și care sunt tendințele politice ale României, în această privință?

România reprezintă un stat care conține numai jumătate din populația totală a Românilor, și cum acest stat e o creațiune națională, el trebuie ca pe lângă politica guvernamentală, să mai facă una, care să asigure nu numai existența, dar și dezvoltarea tuturor Românilor care trăiesc în afară de frontierele lui. E drept, că situațiunea politică a Românilor din Austro-Ungaria nu e de invidiat, însă cum se va vedea din cetiroa capitolelelor următoare, ei mai au încă posibilitatea de a-și dezvolta cultura și patrimoniul național, așa că toată grija statului român rămâne în a duce o luptă, surdă acum, contra vecinilor slavi organizați în state independente, ceeace, de alt-

mintrelea și face prin sistemul său de alianțe și convențiuni fie cu Austro-Ungaria, fie cu Turcia.

Se înțelege ușor, că astăzi existând împrejurări mai mult sau mai puțin normale, relațiunile politice ale României cu Rusia, Bulgaria și Serbia, sunt „amicale” dar aceasta nu poate acoperi conflictul grav latent acuma, născut din interese și aspirațiuni atât de deosebite și care au la bază chestiuni de rasă. Una din două: Românii ori sunt Români și vor continua opera lor de civilizație ca Români, asigurând astfel continuitatea vechei civilizațiuni romane la Dunărea de Jos, ori vor fi înghițiți de marea ocean slav, care scaldă insula lor etnică!!

Tot din aceste considerațiuni opinia publică din România nu se prea entusiasmează de inițiativele pornite dela Sofia și dela Belgrad pentru realizarea unei Confederațiuni Balcanice. Românii știu prea bine că Rușii, pentru a justifica amestecul lor în afacerile din Balcani, au agitat rînd pe rînd diferite chestiuni și idealuri. Mai întâi au născocit chestiunea grecoască, un panellenism potrivit mașnațiunilor lor, și trecând prin „proiectele” sârbești și bulgărești, s'au oprit acuma la „marea idee” Confederațiunea Balcanică ale cărei sfori se trage într'un chip mai mult sau mai puțin vizibil dela St.-Petersburg.

Românii sunt în curent cu toate uneltirile slave, pentru a cuceri tot Orientul Europei, deci și România. Ei își aduc perfect aminte de formula politică, debitată, prin congresele Societății Panslaviste din Moscova de către generalul Tcherep Spiridovici: „Granița meridională a Rusiei, să fie o graniță naturală: Carpații și Dunărea”.

Acest general mergea chiar și mai departe. Profetia că după moartea Împăratului Francisc-Josef, Austro-Ungaria trebuie împărțită, și că Rusia trebuie să stăpânească pe toți Slavii cari se găsește în monarhia Habsburgică. Această opinie e reluată acum în urmă de jurnalul Swiet din St.-Petersburg, care cere mai mult, nu toți slavii, dar nu toți slavii și toți ortodoxii din Austro-Ungaria!

Și zău! Dacă aceasta s'ar realiza, ce mai lipsește pentru ca Împărăția moscovită să reclame și teritoriile din jurul Triestului și al Veneției, locuite de slavi mai mult sau mai puțin italianizați, pe Polonezii din Posen, și pe slovacii din Silesia și din Saxonia!!! În Europa nu am avea nimic altceva decât invasiune slavă! Și ceva mai mult încă: invasiunea moscovită, deoarece rușii reclame pentru ei înșiși toată conduceroa unei eventuale uniuni slave în Europa. Și acest nou curent de popoare ce s'ar abate peste Europa, din către fundurilo Orientului mai mult sau mai puțin European, nu ar veni cu o civilizație mai superioară, care să înlocuiască pe cea greco-latină, ci cu apucături autocratice, cu misticismul religios care nivelează conștiințele și inițiativele, și cu tot aparatul despotice ce formează însuși felul de a fi al rasei rusești.

În astfel de condițiuni, am avea a doua invaziune a barbarilor, neputînd confunda nici odată lumina literare și științifice din Rusia cu tendințele politice ale poporului rus, tendințe de acaparare de teritorii. Și chiar aceste lumini nu sunt decât un ecou al civilizației greco-latine în sufletul slav. Politica rusească nu le poate reclama și nu le poate aduce ca argumente pentru a sustine în fața opiniei publice, planul de a slaviza, cel puțin tot Orientul Europei.

Față de această stare de lucruri, România are totdeauna aceeași soartă, aceea de țară, de stat tampion.

Altă dată ținuturile dela Dunăre erau considerate ca o barieră contra teribilei invasiuni a barbarilor de pe timpul decadentei Imperiului Roman, și apoi principatele moldo-valache au făcut sacrificii, punînd în joc orice dezvoltare culturală și politică, numai pentru a ține în loc coalta invasiune, care venea și dela sud și dela est, a Turcilor și a Tătarilor a lumii musulmane. În Europa se cunoaște foarte puțin aceste lucruri, dar va veni timpul ca să se știe că față de Islam, Românii au jucat un rol, cel puțin atât de important ca acela al Ungarilor și al Polonilor.

Însă se cunoaște mai bine situațiunea României față de slavi, și se știe că ea are misiunea de a forma un zid în contra năvălirii rusești.

Prin urmare, România fără să vrea e silită să facă o politică anti-slavă, sau mai bine zis în

contra agitațiilor rusești. Și această politică justificată prin deosebirea de rasă, singura care poate asigura o civilizație românească la grădile lumării.

Imprejurările politice din timpul de față prețesc, pentru curiind timp, o mare răfuială a acestui proces etnic.

Bulgarii având o idee fixă privind pe hartă pozițiunea centrală în peninsula Balcanică a capitalei lor Sofia, pusă acolo de generalii ruși la 1878 scotocesc cu pot realiza anul acesta chiar, expansiunea lor în Sud-Estul Europei, începând prin a zdrobi pe Turci.

Spionii ruși sunt prinși asupra faptului în Bucovina și Galiția, unde acești emuli, mai mult sau mai puțin conștienți ai lui Teherop Spiridovici infundă închisorile austriace. Și ei nu lucrează numai acolo, operează și în România, rezultatul întreprinderilor ce fac, traducându-se adeseori prin articole de presă, ca cel scris prin Noemvrie 1911 în Birgevia Viedomosti, care protestă de îndrăzneala României de a-și crea o flotă și de a întări unele puncte strategice de pe coasta română a Mării Negre!!

Cum se vede moscoviții operează pregătind o lovitură, care după scotocelile lor le va fi favorabilă.

Românii, care au mai avut de suferit după urma unor astfel de lovituri au norocul de a fi acum mai bine pregătiți. Și dacă în trecut le-au suportat cu resignare, de data aceasta ei vor ști să le răspundă. Și avem încrederea că vor fi demni din toate punctele de vedere, știind să înconjoare și marea umilință, de a se serba chiar sub masul lor, în luna lui Maiu 1912, centenarul vechei provincii moldovonești, Basarabia. Poate că Provedința va voi ca lucrurile să se potreacă astfel de cum se pun la cale. În orice cas, compromisiuri nu sunt de făcut în această privință.

Și pentru a se pătrunde mai bine rivalitatea dintre români și slavi, pe lângă alte desvoltări pe care le-am dat acum doi ani, într-o broșură „Roumains et Bulgares” aduc acum înaintea cititorilor care se interesează de aceste lucruri, o expunere a raporturilor dintre români și sârbi, raporturi determinate de tocmai cecace am mai spus, de deosebirea de rasă și de mașinațiunile politice rusești. Această expunere generalizată, va servi la susținerea tezei anunțate mai sus.

Spor că și această lucrare va avea același interes, și aceiași primire simpatică în România și printre amicii Românilor, ca aceea pe care a avut-o cea dintâi „Roumains et Bulgares”.

„N. Rev. Rom.”

în care, nu numai că se publică cele mai incovrigate ciopciade, dar se mai huiduiesc și insultă și cei mai de seamă scriitori ai noștri, colegi ai lui. Înțelege apoi fi-reste, orice om, afară de Aurel Belimbok, că organul autorizat rămas cu buzele umflute, trebuia să-și schimbe imediat convingerile despre „apreciatul poet”.

Și.... cetiți „Românul” de astăzi! La informații se publică o scrisoare a dlui D. Nanu, care cearcă să se justifice față de o afirmativă mustrare a dlui Iosif, fiindcă ar scrie la „Românul”. Cetiți și vă rugăm aduceți-vă aminte de prorocirea noastră. Scrisoarea dlui Nanu este însoțită de o scurtă notiță, în care d. Iosif este făcut nici mai mult nici mai puțin decât un om oarecare lipsit de bărbăție. Nici tu „apreciat”, nici nimic, ci numai un om care nu e „bărbat”.

Acum închipuți-vă ce ar fi dacă Iosif le trimetea poezia pentru numărul de Crăciun. Ce mai „ilustru”, „distins” și „frunțos” ar fi fost.

Ce noroc însă, că nu e întreagă lumea asta o mare de cioplici!

Y.

— **Pentru d. Nicolae Popovici, deputat în camera României, București.** În numărul de azi al „Românului” d. Nic. Popovici, deputat în camera României, pe care n'am omărea nici măcar să-l cunosc, mă acoperă de o mulțime de epitete ordimare, făcându-mă într'altel „exeroc, falsificator de poliți” etc. Tribunalul din Oradea-mare chiar ieri a pus sub acuză pe redactorul responsabil al „Românului” pentru aceste infamii, azi tolerează totuși în coloanele sale din nou insultele calomnioase din proza murdară a acestui domn din București, care noapărat onorează parlamentul „României”. Curajul acestor mizerabili îl va plăti fără îndoială redactorul responsabil al autorizatului d. Halmăgian, dar mă întreb ce om poate să fie acest domn Popovici, care din altă țară, sub scutul imunității de deputat îmi trimite aceste dovezi ale lașității sale? Cum o fi ajuns acest domn printre reprezentanții națiunii din țara liberă, cunoscuți prin cavalerismul și manierile lor de oameni culti și bine crescuți? Poate se va găsi vre-un prieten care să ne spună cine este acest domn N. Popovici? Arad, 7 Februarie 1912. — Sever Bocu.

— **Tinerimea română dela institutul ped.-teologie din loc, invită la sedința festivă, ce o va aranja, Duminecă în 11 Februarie (29 Ianuarie) a. c. la orele 5 p. m. în sala cea mare a seminarului, cu următorul program:**

1. „Imn”, de L. Nicorescu, cor.
2. „Viața și activitatea lui D. Tichindeal”, disertație de P. Teranu, teolog curs II.
3. „Junimea pariziană”, de N. Adam; cor.
4. „Dormi în pace”, de A. Vlăduț, declam. de V. Medrea teolog curs I.
5. „Bădișor de pârțișor” de L. Nicorescu, cor.
6. Fragment din „Apus de Soare” de Delavrancea, predată de S. Sabău, teol. c. I.
7. „Să mergem” de I. Murășan, cor cu acomp. de orchestră.

Invitări speciale nu se fac.

Ofertele benevole se primesc, cu mulțumită.

— **Inteligența șobolanilor.** Articolul nostru de alaltăieri „Rostul scriitorilor”, m'a avut pretenția să lumineze în ceata din capul lui șiofleu. De aceea nici nu ne supără bălăcăreala din numărul de astăzi al „Românului”. E același spectacol pe care șobolanii ni-l ofer zilnic în canalul de scurgere ce se chiamă gazeta autorizată. Noi ne ferim bineșor ca să nu ne stropească.

Dar șobolanii au bătut azi recordul. Cetiți articolul nostru de alaltăieri și cetiți și exhibițiile șiofleului în „Românul” de azi. Noi nu i-am cerut inteligență, se poate însă că se mai găsească încă oameni, cari să presupună o licărire mărar din acest dar în capul acestor făpturi ale întunecului. Cotească și să se edifice.

— **Deputatul Dr. Nicolae Șerban condamnat.** D. Dr. Nicolae Șerban deputatul Făgărașului a căzut și el în disgrafia justiției maghiare, cu toate

că până mai de curind, părea invulnerabil. Ce e drept, de data asta condamnarea este numai rezultatul răfuzelilor personale.

Pentru articolele politice s'a adus un verdict de achitare. În schimb certurile personale l-au costat pe d. Șerban ceva mai mult. Pentru 16 procese a fost pedepsit cu câte 300 de coroane amendă.

Iar pentru un proces de calomnie a fost judecat la 5 luni de zile închisoare ordinară și 1600 de coroane amendă în bani.

Procesul s'a ținut în ziua de 5 Ianuarie înaintea curții cu jurați din Târgul-Murășului.

— **Un caz cumplit.** Se anunță din Puho: Băiatul de 7 ani și fetița de 12 ani a locitorului Nitsneider Ede, venea pe terasamentul căii ferate dela școală spre casă. Trecând peste un pod, un picior al băiatului a intrat între șine și nici șiroara lui, nici o femee care venise în ajutor nu îl putură scoate. În momentul următor venia în față un tren cu plină viteză. Femeea a alergat înaintea lui și strigând și făcând semne cu batișta a încercat să oprească trenul. Mașinistul, așa se vede neobservând n'a oprit trenul, care a trecut peste nenorocitul copil făcându-l bucăți.

— **Preot în serviciul jidanului.** Primim următoarele: În comuna noastră se așezase acum câțiva ani o lipitoare de jidov, care și-a deschis un birt în imediata apropiere de biserică.

Ca orice jidan lingușitor, se țara unilit înaintea oamenilor creduli, ademenindu-i cu vorbe și mai mult cu „rachie” până ce și-a câștigat jidanul „popularitate”. Birtul lui era tixit de lume mai ales în Dumineci și serbători, de eredeai că-i a vrajbă. Larma și vuietul ce-l făceau oamenii cheflii în birt se auzea până la sf. altar, unde turbura liniștea și sguđuia credința. Oamenii serioși și cu simț creștinesc, s'au simțit jigniți de acest atac împotriva prestigiului bisericii noastre și au protestat contra acestor fărădelegi, invitând și rugând pe d. părinte să ia măsuri pentru sanarea răului. D. preot Ioan Musca însă și-a spălat mâinile spunând că nu voeste să se strice cu nimeni. Afacerea n'a rămas însă într'atât, ci prin o adresă către direcția financiară, s'a cerut retragerea licenței de băuturi a birtului de lângă biserică, contrar voinței poporului. Direcțiunea financiară constatând faptul și având în vedere prestigiul bisericii, a și retras licența. S'a apelat la ministrul de finanțe care găsind procedura direcției corectă, a aprobat decisiunea direcției și astfel jidovul a fost silit să-și ia catrafusele din sat. — Nu după multă vreme vine alt jidov pârțit și flământ și se instalează ca birtaș în aceeași casă, dar fără drept de licență. Apelează jidovul la „bunul simț” al oamenilor doritori de birturi multe, dar n'a găsit ecou. Singur preotul Ioan A. Musca, s'a găsit să se pună în serviciul jidovului neșocotind prestigiul bisericii și afirmative pentru 10 zloți (20 cor.) a dat o declarație, că larma din birtul jidovului nu alterează serviciul divin, după care declarație jidovul a redobândit licența. Orice comentariu ar fi de prisos, iar la ocaz de lipsă voi ilustra cu acte. Gavoșdia, în Ianuarie 1912. George Moldovan.

Am dat loc acestei informații pentru a da pri-lej părintelui Musca să se disculpe.

— **Cine este banul Cuvaj.** Dela un cetitor din Agram primim următoarele: O persoană de speța lui Burdea e banul actual al Croației. Din ucenic de dogar a ajuns cea mai superioară funcție ce o poate ajunge un simplu muritor. Ca ucenic de dogar a intrat în armată, unde a ajuns la rangul de sergent. Ca sergent a depus examenul de manipulant în Viena. Așa a înaintat la gradul de locotenent și ca locotenent a trecut la pensie. Venind în Croația în scurt timp fu numit vicecomite în com. Pozsega; apoi tot acolo comite suprem iar pe timpul banului Rauch a ajuns la rangul de vice-banus. Sub Tomasioci a fost secretar și la alegerile recente a candidat în cercul Pozsega

INFORMAȚII.

ARAD, 7 Februarie n. 1912

Autorizate.

Poetul Iosif și „Românul”. Știam noi. Cunoaștem dar atât de bine mentalitatea vecinilor noștri de peste țară. Le știm procedurile, încât putem să prorocim ră teamă de a fi desmintiți, chiar și ce vor scrie în numărul pe care-l vor scoate mâine.

Iată, de pildă, cazul poetului Iosif.

Se știe că acest valoros scriitor, din ale cărui verbi a răsărit totdeauna cea mai desăvârșită curățenie deștească, primise în proajma Crăciunului o scrisoare autorizată, să scrie o poezie pentru „Românul”. O poezie, căci, mă rog, zicea scrisoarea, ce au a face conviniunile politice cu poeziile.

Se știe și aceea că poetul Iosif, contrariat de această maipomenită îndrăzneală, cu mâna tremurătoare de lrbă, a scris pe dosul scrisorii: „Se refuză cu îndig-te” și a retrimis-o.

Înțelege ori și cine indignarea generosului scriitor, te nu-și putea tipări roadele sufletului lui într'un ziar,

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

cu program guvernamental, însă a rămas în minoritate față de candidatul coaliției croato-sârbe.

Că cum o persoană atât de puțin pregătită poate să parvină astfel nu este lipsă de explicație.

— „Nord und Süd” metamorfozată. Revista culturală-politică „Nord und Süd” de sub conducerea lui Paul Lindau, care în nenumărate rânduri a atacat pe compatrioții noștri pentru nedreptățile ce le săvârșesc cu naționalitățile, cu începutul acestui an a fost trecută în proprietatea profesorului jidan Ludwig Stein, originar din Ungaria. Acest Stein a și invitat pe „mai marii” compatrioților noștri să colaboreze la revistă. În Nr.-ul 1 a apărut un articol despre pacea universală, din penna contelui Apponyi și un alt articol scris de evreul Vámbéri Armin. E sigur că de acum înainte această revistă va aduce numai laude și mărire compatrioților noștri și prin urmare și intrarea în Ungaria îi va fi permisă.

Cununie. D-șoara Aurora Cimponeriu din Lipova și dl Dr. Ion Blidariu din Rachita își anunță cununia ce va avea loc la 4/17 Februarie în biserică gr.-ort. română din Lipova.

Felicitările noastre.

— **Cununie.** D-șoara Valeria Jivan și dl Dimitrie Petcu, învățător, își anunță cununia ce va avea loc Duminică, 11 Februarie n., în biserică gr.-ort. română din Opața.

Felicitările noastre.

— „Noi și Ele”. Din București ni se scrie: într-o ușoară originală formă de „causerie” cunoscutul poet d. Haralamb Lecca, și-a defășurat Duminică seara în sala Ateneului conferința intitulată așa de sugestiv „Noi și ele”.

„Noi” suntem noi bărbații „ele” sunt femeile. Intregă conferința a fost alcătuită dintr-o comparație a acestor două diferite sexe, cari se abrag așa de mult.

Pe femei conferențiarul le împarte în mai multe categorii: femei de temperament — totdeauna siucere, — femei de inimă — sublimă — și femei „de cap” — adevărați monștri.

Clasificând și pe bărbați, arată deosebiriile dintre ei și femei, din foarte multe puncte de vedere.

Asemănările dintre aceste două sexe sunt puține — zice conferențiarul — și le notează în treacăt.

Analizează apoi căsătoria, și mai cu seamă cauzele distrugerii ei — adulterul — dând toată vina pe bărbați, deoarece, după părerea d-sale, femeia e ca o vioară pe care, dacă știi, poți să cânti tot ce vrei și că o femeie numai atunci păcătuiește când bărbatul e sau nesimțitor, sau preocupat sau nătâng.

Conferențiarul face apoi apologia amorului — suflul vieții — și arată că, ori cât ne vom sili să fim tari:

„Nu noi vom fi stăpâni, ei ele”.

— **Logodnă.** D-șoara Viorica Lilescu și dl Nicolae Gavrilka, învățător din Ohababistra, își anunță logodna.

Felicitările noastre.

x **Oferă albituri pentru mirese, lucru propriu, în executare solidă și specială: Helm L. atelier special pentru albituri, Arad, Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 20.**

— **Catastrofa unui tren.** Din New-York vine știrea despre o nenorocire grozavă a unui tren electric din Pittsburg care trecând peste un viaduct a luncat de pe terasament și s'a prăbușit la o adâncime de două sute de urme. Trenul era format din mai multe vagoane cari î ngoana spre fundul prăpastiei în care se precipita, s'au sfărâmat bucăți. Cinci persoane au fost omorâte iar dintre ceilalți pasageri n'a rămas unul singur neînsemnat.

— **Aviz dlor învățători.** Un binefăcător al neamului a comandat 225 Instrucțiuni a metodei sunetelor vii de Iuliu Vuia cari s'au pus la dispoziția ven. consistor din Arad, Blaj, Caransebeș, Orade (gr.-ort. și gr.-cat.) și Gherla pentru a se distribui gratis școalelor noastre. Domnii învățători cari voiesc a avea numita instrucție metodică, binevoiască a se adresa ven. consistor eșriina aparține. Caransebeș, 5 Februarie 1912.

— **Iuliu Vuia.**

— **Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.**

x **Seminarul juridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farkas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

Mșicare culturală și socială

— **Petreceri, concerta.** —

11 Februarie n.

Teatru în Mercurea. Reuniunea meseriașilor din Mercurea invită la reprezentarea teatrală, urmată de joc, ce va avea loc la 11 Februarie n.

(29 Ianuarie v.) în școala gr.-ort. română. Se va juca „Două bilete de loterie” și „Otravă de bărci”. Inceputul la orele 7 jum. seara.

15 Februarie n.

Serată literară în Teaca. Tinerimea română din Teaca invită la serata muzicală-literară ce va avea loc la 15 Februarie n. în ospătăria „Hungaria”. Inceputul la orele 8 seara.

17 Februarie n.

Serată literară în Năsăud. Societatea de lectură a elevilor dela gimnaziul român din Năsăud invită la serata literară-muzicală, urmată de joc, ce va avea loc la 17 Februarie n. în sala de gimnastică a gimnaziului. Inceputul la orele 7 jum. seara.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Nicolau Baltă, Cinciu. Am primit 7 cor. abonament până la finea anului 1911.

T. Răbăgia, Ritișor. Am primit 30 cor. din care 28 cor. s'au comptat pe 1911 și 2 cor. pe 1912.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna” institut tipografic, Nichia și com.

REISZ MIKSA

FABRICĂ DE

MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAJ

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă „Apollo”).

Leon Tolstol.

212

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Luând în considerațiune aceste rapoarte false, Napoleon lua dispozițiuni cari erau executate înainte de a fi date, ori cari nu puteau fi executate nici odată. Toate dispozițiile, spre pildă: unde și cum să fie așezate tunurile, unde și cum să fie respinși rușii, când să fie trimiși infanteriștii pentru a începe focul, cavaleria pentru a-i gonii pe ruși — toate dispozițiile acestea erau luate de șefii de partide fără știrea lui Ney, a lui Davout, a lui Murat și mai puțin încă a lui Napoleon. Ei nu se temeau că vor fi pedepsiți pentru orînduirile lor spontane ori pentru a nu fi executat ordinile, căci în bătălie omul își apără ce are el mai scump: viața! Și câte odată soldații cred că-și vor găsi scăparea în retragere, altă dată în atac.

Generalii lui Napoleon: Davout, Ney și Murat, ari se aflau în acea regiune a focului, introduseră de mai multe ori în încercare masse enorme de trupe bine aliniate; dar contrar celor petrecute în bătăliile precedente, în locul svomului așteptat că dușmanul e pus pe fugă, masele acestea de trupe reveneau în dezordine și înapăimantate.

Ele erau organizate din nou, dar numărul lor scădeau văzând cu ochii.

Pe la amiazi, Murat trimise pe aghiotantul său la Napoleon, ca să-i ceară trupe noi.

— Trupe noi? întrebă împăratul cu o mirare dejenitoare, ca și cum n'ar fi înțeles ce-i spunea aghiotantul acela efeb, tânăr, frumos și cu plete lungi, și negre... Ce trupe îmi mai cer ei când jumătate din armată e îndreptată către aripa slabă și neîntărită a rușilor?

— Spune, te rog, regelui din Neapole, că nu e înca pe la amiazi și eu nu văd încă împede poziția saului. Poți să te duci.

Napoleon chemă pe Caulaincourt și pe Berthier și începu cu ei o conversație indiferentă. În mijlocul întretinerii, Berthier îl zări pe generalul Belliard care sosea în galop. El se coboră de pe cal, se apropie repede de împărat și cu glas tare îi explică nevoia de trupe noi. El se jura pe cinstea sa că dacă împărat îl le-ar mai da încă o diviziune, rușii ar fi perduti.

Napoleon înaltă din umeri și-și urmă plimbarea fără a răspunde. Belliard începu să vorbească tare și animat cu generalii din suita cari-l înconjurau.

— Ești prea iute, îi zise Napocon apropiindu-se din nou de dânsul. Când e cineva în foc, lesne se poate m-sela. Mergi și te mai uită odată, apoi să-ți spui ce ai văzut.

Abia plecase Belliard că se ivi un nou trimis.

— Dar ce mai este? întrebă Napoleon cu aerul unui om plictisit de întreruperi repetite.

— Sire, ducele...

— Cere întăriri? făcu Napoleon înu n gest mănios. Împăratul se înturnă dela trimis, făcu doi pași înainte, apoi se întoarse și se apropie de Berthier.

— Trebuie să dăm din rezerve, făcu el desprinzându-și ușor mâinile împreunate. Pe cine să trimitem? Care e părerea d-tale?

— Sire, să trimtem divizia lui Claparede, zise Berthier care știa pe din afară toate diviziile, toate regmentele și batalioanele.

Napoleon făcu un semn afirmativ cu capul. Aghiotantul alergă la divizia lui Claparede și după câteva minute tânăra gardă, care se ținea în dosul colinei, por spre câmpul de bătaie.

Napoleon o urmări cu privirea

— Nu făcu el deodată către Berthier, nu pot să-l vădit pe Claparede; trimite mai bine divizia lui Friant.

Cu toate că o trimite divizia lui Friant în locul și datilor lui Claparede era absolut acelaș lucru, ba și potrivă, schimbarea aceasta făcea să se piardă vreme porunca lui Napoleon fu îndeplinită cu punctualitate. Împăratul nu-și dădea seama că el însuși juca ac rolul medicului care întârziează vindecarea, și pe c îl blamase cu drept cuvânt mai înainte.

Divizia lui Friant dispăru și ea în fumul de pe câ pul de luptă, dar aghiotanții urmau să sosească toate părțile și cu toții cereau întăriri, afirmând rușii nu se clinteau din loc, tot imprecând grozav tunurile armata franceză.

Napoleon ședea gânditor pe un scaunel.

D. de Basset care de dimineață nu mâncase nu se apropie de împărat și-și permise să invite reatuos pe Majestatea Sa la masă.

— Sper că o pot felicita deja pe Majestatea Voastră pentru victorie?

Napoleon făcu un gest negativ cu capul. Bănuț că rezultatul acesta era privitor la victorie, d. de Basset își luă libertatea de a adauga cu un aer respectuos vesel că nimic în lume n'ar trebui să-l împiedec un om cinstit de a dejuna la vremea mesei.

— Dute dracului... făcu deodată Napoleon cu rare și îi întoarse spatele.

Un zimbet de căință, de regret și de entuziasm ivi pe chipul dlui de Basset, care se întorcea la generalii cu pași alungosi.

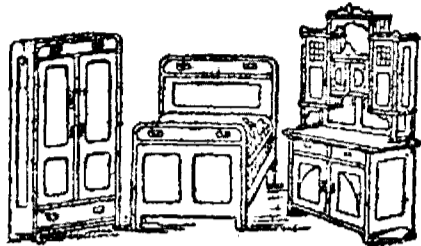
In atenția pomicultorilor!

Ofer altol de pruni bosniaci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuicei și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erșegovina ținută la Sarajevo iarși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdlo,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

**BAUMANN ARNOLD succesorul
LÁHNI KÁROLY,
fabricant de mobi'e.**
Alba-Iulia, Piața Szent István Nr. 11.

Recomandă mobile pregătite în atelierul său din cel mai bun material, pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garson și — birouri pe lângă prețuri ieftine. —

Cel mai mare magazin de blănărie!

Ragályi János

Temesvár-Gyárvaros, Kossuth Lajos-tér 2.

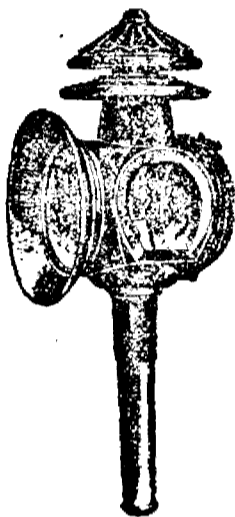
Iși recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie. — manșoane, boăle căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust.

Prețuri ieftine. — Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colliarea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Omaszta János,
fabricant de lămpi pentru trăsuri.

Budapest
VIII. Órlás-utca 20/a
Primește comande de ori-ce lămpi pentru trăsuri și automobile, — comande pentru galvanoplastică și ori-ce reparațiuni de branșe.

Cine voiește

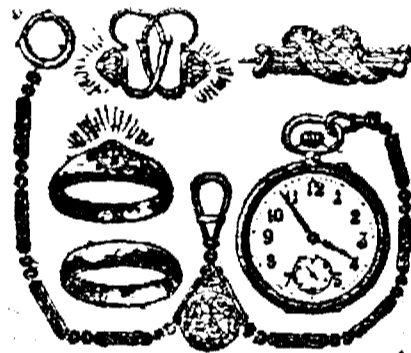
rachie curată

să se adreseze direct la firma cea mai mare românească

Greciun & Voda
din Lușoș,

care dispune de căzănării mari proprii în Bănat și Ardeal.

A. Slepák, giuvaergiu și ceasornicar
Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43. sz.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaericale fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se reparaază ca nouă, lucrurile vechi, anume giuvaericale și ceasuri, pe lângă garanță Prețuri solide! — Serviciu prompt!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că mi-am aranjat în Timișoara, Piața George Nr. 4 un modern

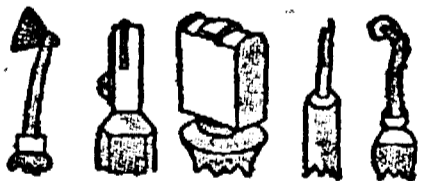
atelier dentistic.

Practica mea veche mă dispenzează de o mai amănunță recomandare, augurându-mi în schimb încrederea în satisfacerea ori-cărei pretenții a pacienților. — Cu stimă:

Götzl Mór,
dentist.

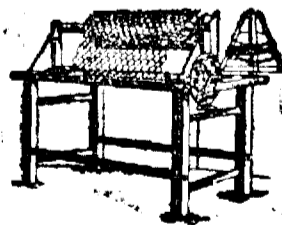
IRING HENRICH

fabrică de unelte pentru ciobotari
Ujpest, Lörincz-u. 50.

Recomandă pantofarilor și ciobotarilor precum și pielarilor unelte de branșe, calitate bună, prețuri moderate. — Comersanților se dă rabat. — Catalog gratuit și francat.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene le pregătește și expediază

Várady Lajos,

fabrică de instrumente
Hódmezővásárhely,
VI., Ferencz-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuratici: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

Primlucrător mijlocesc.

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

Premlat la 6 expoziții.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu olei brut, dela 4-100 HP.

Motoarele mele patentate au regulator central și mecanism de așezat cu mâna. — În urma arderei regulate a oleiului, motoarele nu produc nici un miros neplăcut. —

Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1 1/2 filer.

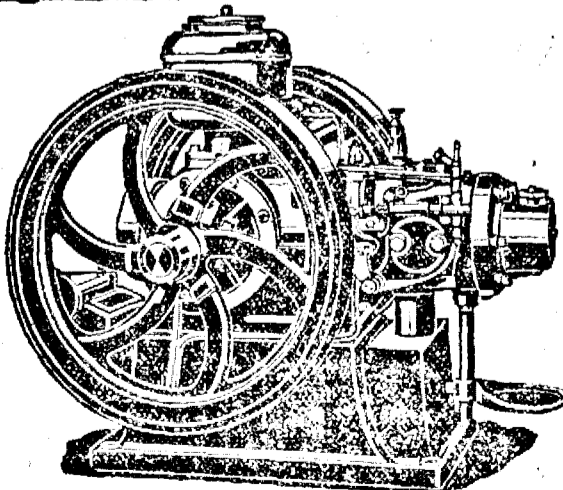
Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat.

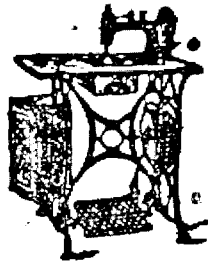
Budapest, VI., Lázár-utca 18.

(Îndărătul Operel.)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine. Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzin și gaz.

Prima calitate.

Mașini de cusut »Singer« calitate bună, pentru femei cu 30 fl., (karikahajós) tot pentru femei 42 fl., centralbobina 47 fl., cu 5 cutii din oricare soiuri 55 fl., cu luntre acufundătoare (súlyesztő karikahajós) — centralbobina fără sunet, artistic lucrate, un adevărat de cor pentru casă cu

65 fl., precum și biciclete cu 52 floreni, pe lângă garanție de 5 ani — livrează :

KRAUSZ HENRIK,

Budapest, IV., Veres Pálné-u. 40.

Resizătorilor le dau rabat. — Catalog la cerere trimis gratis și franco.

JOHAN GENSTHALER

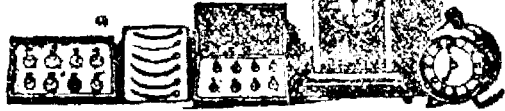
gluvaergiu și ciornicar,

In Oraștie.

Szászváros.

Filială in Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Se fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede și precis și ieftin. — Serviciu conștiințios. —

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.**SITUAȚIUNE SUMARĂ.**

1911. 8 Ianuarie	ACTIV	1912. 5 Ianuarie
169 485 725	119 877 725 Rezerva metalică aur	157 710 047
813 202	49 608 000 » trate aur	61 958 000
99 768 948	Argint și diverse monete	
28 786 127	Portofoliu român și străin	
11 999 924) Impr. pe ef. publice	6 939 500
17 994 307	» in cont curent	6 260 320
4 301 621	Efectele capitalului social	
6 018 319	Efectele fondului de rezervă	
721 787	» » amort. Imob. și mașin. de imprim.	
16 920	Imobile	
109 249 945	Mobilier și mașini de imprimerie	
18 056 790	Cheltuieli de administrație	
54 067 327	Depozite libere	
521 280 942	Conturi de valori	
	Conturi curente.	
	PASIV	
	Capital	12 000 000
	Fond de rezervă	32 057 360
	Fondul amort. Imobili. mobil. și mașin. imprim.	4 682 522
	Bilete de bancă in circulație	438 223 59
	Dobânzi și beneficii diverse	78 428
	Depozit de retras	116 529 790
	Conturi diverse, sold	32 040 016
		635 611 506

Scomptul 5%

) Dobânda 5 1/2%

Haas Károly

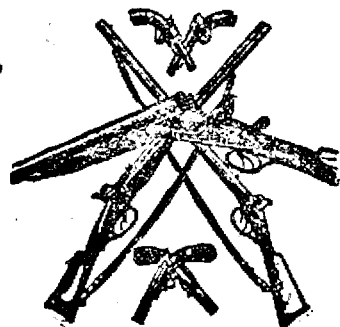
primul armurar și optician din

Szabadka, Egres-u. (Ur) (Kasinó).

Mare asortiment de

arme și biciclete

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate totfelul de reparaturi de arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințios

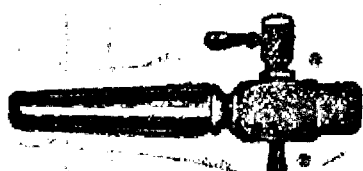
LÉVAY GYÖRGY

STRUNGAR

SZEGED, Püspök-tér 4.

Primește spre efectuare și reparare totfelul de lucruri ce aparțin acestei branșe, precum : pipe și bile, dopuri și slăvini (pipe) pentru buți gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, cămășuri, șpituri etc.; bile și dacuri pentru biliard; domino, șah și totfelul de decorații, la mobile, etc., cuire și a.

Comandele se efectuează prompt și conștiințios.

Invenție senzațională.

Brevetat sub No 3956.

Scutit prin lege sub No 141.

In atenția prăsitörilor de vite!

ANTICOLUL e de un efect uimitor **COLICEI.**
în contra :

Experiența de doi ani la regimentul I. de husari arată că în contra colicei nu există un alt leac mai cu efect decât ANTICOLUL, deoarece în toate cazurile și un prav ajunge ca să producă efectul așteptat. La cai în cazurile cele mai grave e destul un prav, vindecare la 1 1/2 ore. La vite cornute 1 eventual 2 pravuri, vindecarea 1 oră
In propriul interes comandă o cutie, ca să o ai în caz de lipsă, costă 4 coroane (2 pravuri).

Se poate comanda la :

LABORATORUL ANTICOL

Mayer Ignác, med. veterinar șef reg. Brașov.

Kaiserl. und Königl.
Husaren-Regiment Kaiser No 1.

Certificat.

Subsemnatul am folosit preparatul dlui Mayer Ignác, medic veterinar de stat, la boala așa numită colică, atât a cailor mici cât și la ai regimentului, cu un rezultat uimitor, pentru care, precum și pentru forma ușor de usat îl recomand cu căldură orșicului.

Brașov, 21 Aprilie 1896.
(L. S.)

ss. Litke, colonel.

„PATRIA”

casă de economii, societate pe acțiuni în Blaj.

Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1911.

Activa			Pasiva		
Casa în număr	67656	86	Capital societar	550000	—
Cambii	3,351,028	—	Fond de rezervă	550000	—
Cambii cu acop. hipotecară	382,848	—	Fond special de rezervă	80000	—
Imprumuturi hipotecare	1024393	—	Fond de pensuni	95225	61
Imprumuturi pe amanete (lombard)	173823	—	Depuneri spre fructificare	3454213	20
Efecte	432,500	—	Reescont	721892	—
Acții dela diverse bănci	67,500	—	Depozite	18635	57
Efectele fondului de pensuni	95,225	61	Creditori	47428	38
Casele institutului	125945	—	Dividendă neridicată	528	—
Debitori: Cont-Curent, Giro și Cheque, Spese de proces și protest	15747	30	Interese anticipate	81985	—
	5736666	77	Profit curat	136759	01
				5736666	77

Contul Profit și Perdere.

Debit			Credit		
Interese:			Interese:		
pentru depuneri capitalizate	159,779	26	după cambii	300,213	92
pentru depuneri ridicate	4,118	26	după împrumuturi hipotecare	64,089	16
de reescont	36,189	49	după lombard	11,059	54
Spese:			după efecte	23,913	05
salare	20,430	—	Chirie	5330	—
marce de prezență	3,504	—	Proviziune	3547	02
spese curente	4,544	45			
porto-poștal	1,632	50			
Contribuțiune:					
directă	24,563	33			
după interese de depuneri	16,389	75			
Competință de timbru	—	242			
Profit curat	—	136759			
	408152	69		408152	69

Blaj, din ședința direcțiunii, ținută la 5 Ianuarie 1912.

I. Br. Hodoșiu m. p.
director executiv.

Ioan Vătășan m. p.
revizor-expert al „Solidarității”.

Victor Muntean m. p.
prim-contabil.

DIRECȚIUNEA :

Dr. I. Marcu m. p., prez. E. Blanu m. p., vice-prez. I. M. Moldovan m. p. S. P. Mateiu m. p. St. Popu m. p.
I. F. Negruțiu m. p. G. Bărbat m. p. Dr. Alex. Pop m. p. I. Maniu m. p.

S'a revăzut și aflat în consonanță cu cărțile purtate în ordine deplină.

Blaj, la 5 Ianuarie 1912.

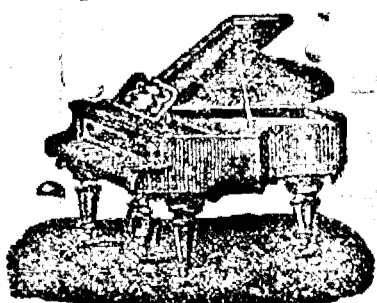
COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

A. C. Domșa m. p., prez. Gavril Precup m. p. Ioan Fodor m. p. Dr. O. Prie m. p. Petru Ungurean m. p.

Telefon Nr. 557.

Petrof Antal succesor **Wonka János**

fabrică de piane cesar regale
Temesvár-Józsefváros,
Str. Szilágyi 13. — Magazin în Muniyadi-ut 13.

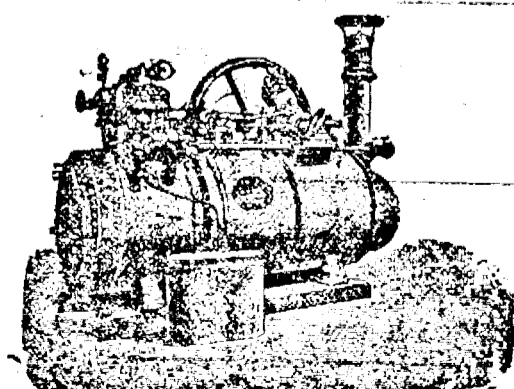
Liferează:

PIANE și PIANINE

efectuate în stilul cel mai modern și execuție promptă.
Profesorii și instructorii de muzică primesc favor cuvenit.
Catalog ilustrat la dorință trimis gratuit și porto franco.

Prima industrie de cazane din Ungaria de sud.

Szatmáry Mihály, turnător de cazane,
Szeged,
Szentháromság-utca 41. sz. (casa proprie).

Aduc la cunoștință on. public, că atelierul meu de cazane l'am înțit cu diferite mașini, așa că sunt în stare să satisfac ori-ce comandă. Pregătesc cazane pentru abur, repar cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petrolu, spirt și chiar și cazane la locomobile.

Banca Națională a României.

Bilanțul General

ACTIV

INCHISAT LA 31 DECEMBRIE 1911.

PASIV

Casa	Monetă metalică	Aur	157,799 779 30					Capital			12000000	—
		Argint	538 030 88					Fond de rezervă			32057360	26
		Trate aur	61.366.717-75	219704527	93			» » amortis. imobil. mobilier și mașini			4682522	06
		Bilete de Bancă		66239220	—	285943747	93	Bilete emise de Bancă			509597110	—
						6787685	06	Bonuri de Casă			2500400	—
Efecte predate Casei spre incasare								Reescomptul semestrului viitor			1123533	71
Portofoliul român și străin Centrala				120508719	89			Depozite de retras			116908686	—
» » Sucursale și Agenții				40910018	18	161418738	07	Compturi diverse			91015708	76
Efecte publice						11952624	—					
» fond de rezervă statutar						17636577	68					
» » » amort. imobil. mobilier și mașini						4216621	58					
Cupoane						247363	05					
Imprumuturi pe efecte publice				2502700	—	7557800	—					
Imprumuturi pe efecte publice în ct. crt. Centrala, Sucursale și Agenții				5055100	—	6444284	19					
Imobile						6084858	83					
Mobilier și mașini de imprimerie						790929	56					
Dobânzi datorate la imprumuturi pe efecte publice						147702	22					
Depozite libere						116908686	—					
Compt. de valori						17503730	61					
» curente						67065075	56					
» diverse						59178896	45					
						769885320	79					

Guvernator: *ANTON CARP.*Director: *Corneliu Cioranu.*

Profit și Pierdere

DEBIT

INCHISAT LA 31 DECEMBRIE 1911.

CREDIT

Salariile personalului de Administrație			594991	28				Soldul semestrului			2446952	77
» » de imprimerie			51117	88				Dobânzi și beneficii diverse		2997243	60	
Cheltuieli de administr., imposite		Centrala	509 162-75					Trate și remise și diverse operațiuni cu străinătatea		2627077	61	
Către Stat, și dif. taxe și indem.		Sucursale și Ag	144.769-60		653932	35		Venitul efectelor publice		292869	—	5917190 21
Cheltuieli de imprimerie			4056	45								
Fondul amortisărilor imobilelor			45000	—								
» » mobilierului și mașin. de imprimerie			12000	—								
Luminat și încălzit			42875	99								
Drepturi de prezență			27180	—								
Material pentru fabricarea biletelor			95233	86								
» » imprimerie			11511	35								
Efecte în suferință			15682	40	1553581	56						
Beneficiu net, lei 6,810.561 42 aparținând!												
Fond de rezervă. Partea rezervei de 20 % as/lei 6,090.561 42			1218112	28								
Restul de lei 4,872 449-14 se va distribui:												
20 % Minist. de finanțe. Partea cuv. Statului din beneficiu			974489	83								
7 % Tantiemele consil. de administrație și censori			341071	44								
1 % Casei de pensii și ajutor a funcționarilor Băncii			48724	50								
Dividend I. dividend de lei 50 de acț. lei			1,200.000	—								
pe 1911 I. » » » 126 » » »			3,024 000	—	4224000	—	6806398 05					
Dividend Integral lei 176 de acțiune.							4163 37					
De raportat pe anul viitor							8364142 98					

Guvernator: *ANTON CARP.*Director: *Corneliu Cioranu.*